

Pensioenwereld in zwaar weer

Rendement Progress -26,5%

Beleggingsmarkten storten in
Onroerend goed blijft overeind
pagina 2

Vermogen daalt, verplichtingen nemen toe
pagina 3

Rendement en dekkinggraad in 10 jaar
Overzicht 1999-2008
pagina 3

Interview met Loek Sibbing
De Algemeen Directeur van Progress over de crisis en de gevolgen voor Progress
pagina 4

Bericht van de Deelnemersraad
Verslag over 2008
pagina 5

Beleggingen
Waarom beleggen wij in aandelen?
pagina 6

Communicatie
Verbeterde website
pagina 6

Het jaar 2008 - en dan met name de tweede helft - werd gedomineerd door de wereldwijde financiële (krediet)crisis. Aandelen werden in korte tijd veel minder waard, banken moesten steun vragen bij de overheid en de werkloosheid nam toe. Hierdoor daalde het vertrouwen bij consumenten; grote aankopen werden uitgesteld. Pensioenfondsen kregen te maken met sterk negatieve beleggingsresultaten en een dalende rente. Progress had hier natuurlijk ook last van.

Om een indruk te geven: onze totale beleggingsportefeuille behaalde in 2008 een rendement van -26,5%, vooral door de enorme koersdaling van de aandelen. Tegelijkertijd daalde de rente van 4,8% begin 2008 naar 3,6% op 31 december. Dit is heel bijzonder: normaal gesproken stijgt de rente juist als de aandelenkoersen dalen. Beide ontwikkelingen - het negatieve beleggingsresultaat én de lagere rente - zorgden voor een sterk dalende dekkinggraad, de verhouding tussen ons vermogen en onze verplichtingen. Onze dekkinggraad was begin 2008 nog 165%, 12 maanden later was dit 101%. Hierdoor konden wij voor het eerst in het bestaan van Progress de pensioenuitkeringen per 1 januari niet verhogen. Op basis van afspraken tussen Unilever en de vakorganisaties werden de opgebouwde pensioenen van de medewerkers grotendeels wél verhoogd.

Andere opzet

De afgelopen jaren ontving u het Jaarbericht in de vorm van een boekje.

Dit jaar hebben wij gekozen voor een afwijkende vorm, als *Special* van Progress Nieuws. Dat heeft alles te maken met de hierboven beschreven ontwikkelingen. Wij wilden u namelijk zo

snel mogelijk op de hoogte brengen van de resultaten in 2008. Daarom ontvangt u het Jaarbericht ook een paar maanden eerder in het jaar dan u gewend bent. De belangrijkste cijfers kunnen wij u nu al melden. Andere cijfers kunt u later in het Jaarverslag lezen.

Cijfers centraal

Dit Jaarbericht staat in het teken van de cijfers die al bekend zijn: de beleggingsresultaten, de pensioenverplichtingen en de ontwikkeling van onze dekkinggraad. Door een overzicht in de tijd te laten zien, verwachten wij u meer inzicht te geven in deze (lange termijn) ontwikkeling. Wij vroegen Loek Sibbing om een toelichting; als directeur van Progress is hij de aangewezen persoon hiervoor. Daarnaast geeft de Deelnemersraad zijn visie op het afgelopen jaar.

Verder blikken wij terug op wat er nog meer speelde in 2008: de Deelnemersraad spande een rechtszaak aan tegen de Raad van Bestuur, er waren verkiezingen voor een plaats in datzelfde bestuur en ook op het gebied van communicatie gebeurde er genoeg.

Onroerend goed blijft overeind

Beleggingsmarkten storten in

De financiële crisis liet in 2008 diepe sporen na in de beleggingswereld. Overal zagen wij zeer slechte - bijna altijd negatieve - rendementen. Ook onze beleggingen deden het niet goed. Het rendement op de totale beleggingsportefeuille was -26,5%, vooral veroorzaakt door het resultaat op onze aandelen (-42,2%).

De vastrentende waarden (obligaties) lieten eveneens een negatief rendement zien (-4,4%).

De markt voor olie en andere grondstoffen ('commodities') stortte in de tweede helft van 2008 totaal in (-61,1%). De portefeuille onroerend goed bleef nog het beste overeind. Onze woningen, winkels en kantoren behaalden als enige categorie een positief rendement (1,2%).

Aandelen: zeer negatief rendement

Net als in 2007, presteerden de aandelen teleurstellend. Dit werd veroorzaakt door de financiële crisis. Uiteindelijk behaalden de aandelen een rendement van -42,2%. Hiermee bleef het rendement van Progress iets achter bij de benchmark (-41,9%). Vooral het slechte resultaat op onze Japanse aandelen speelde hierbij een negatieve rol.

Vastrentende waarden: minder dan de benchmark

De vastrentende waarden behaalden in 2008 eveneens een negatief rendement (-4,4%). In 2007 wist deze portefeuille de benchmark te verslaan. Het afgelopen jaar was daar geen sprake van; ons rendement was lager dan de benchmark (-2,2%). Onze Europese staatsobligaties scoorden goed (10,6%; benchmark: 9,8%).

Onroerend goed: wél positief

Onze aandelen en vastrentende waarden wisten geen positief resultaat te behalen. Dat lukte onze portefeuille onroerend goed (woningen, winkels en kantoren) met een rendement van 1,2% wél. De winkels behaalden - evenals in 2007 - het hoogste rendement (7,7%) terwijl het rendement op woningen door waardedalingen op -1,3% uitkwam.

Een benchmark: wat is dat?

Wij vergelijken onze beleggingsresultaten altijd met een 'benchmark'. Een benchmark is een maatstaf die wij gebruiken om onze eigen prestaties objectief te kunnen beoordelen. Dat doen wij aan de hand van een voorbeeldportefeuille die is samengesteld op basis van ons beleggingsbeleid.

Strategisch en werkelijk: wat is het verschil?

In het overzicht hiernaast, ziet u zowel een strategische als een werkelijke verdeling van de portefeuilles. Wat betekent dat eigenlijk?

De strategische verdeling is wat wij in ons beleggingsbeleid hebben vastgelegd; dat is dus het uitgangspunt. Wij hebben bij het uitvoeren van dit beleid wel enige bewegingsvrijheid; wij mogen binnen bepaalde bandbreedtes afwijken van deze verdeling. Zo kunnen wij meteen inspringen op marktontwikkelingen. De werkelijke verdeling kan dus afwijken van de strategische verdeling. Volgens de strategische verdeling zouden wij eind 2008 52% van ons vermogen in aandelen hebben belegd. In werkelijkheid was dat percentage lager, namelijk 47%. Een bewuste keuze, binnen de afgesproken bandbreedte van 41 tot 61%.

Samenstelling en rendementen beleggingsportefeuille per 31 december 2008

	Strategische verdeling eind 2008	Werkelijke verdeling eind 2008	Rendement 2008	
			Progress	Benchmark
Aandelen	52%	47%	-42,2%	-41,9%
Vastrentende waarden	29%	29%	-4,4%	-2,2%
Onroerend goed	15%	21%	1,2%	3,3%
Private Equity	1%	2%	-0,7%	-0,7%
Commodities	3%	1%	-61,1%	-51,1%
Totaal	100%	100%	-26,5%	-26,1%

Vermogen daalt, verplichtingen nemen toe

Het negatieve beleggingsresultaat had natuurlijk een direct effect op de hoogte van ons vermogen. Dat daalde van bijna 4 miljard euro (eind 2007) naar ongeveer 2,8 miljard euro 12 maanden later.

Daarnaast daalde de marktrente, van 4,8% begin januari naar 3,6% aan het einde van het jaar. De rentestand beïnvloedt de hoogte van onze verplichtingen, de pensioenen waar iedereen nu en in de toekomst recht op heeft. Bij een hoge rentestand mogen wij onze verplichtingen lager vaststellen. Wij kunnen dan immers op meer geld (rente) rekenen in de toekomst. Nu de rente gedaald is, gebeurt eigenlijk het tegenovergestelde: onze verplichtingen worden hoger. Om u een idee te geven: bij een rentedaling van 1%, gaan de verplichtingen met ongeveer 15% omhoog.

Eind 2007 waren onze verplichtingen 2,4 miljard euro; een jaar later was dat bijna 2,8 miljard euro. Dus ongeveer gelijk aan ons vermogen. Dat klopt ook: onze dekkingsgraad - de verhouding tussen onze verplichtingen en ons vermogen - was eind 2008 namelijk iets hoger dan 100%, het percentage waarbij verplichtingen en vermogen precies gelijk zijn.

Dekkingsgraad te laag Geen indexatie voor gepensioneerden

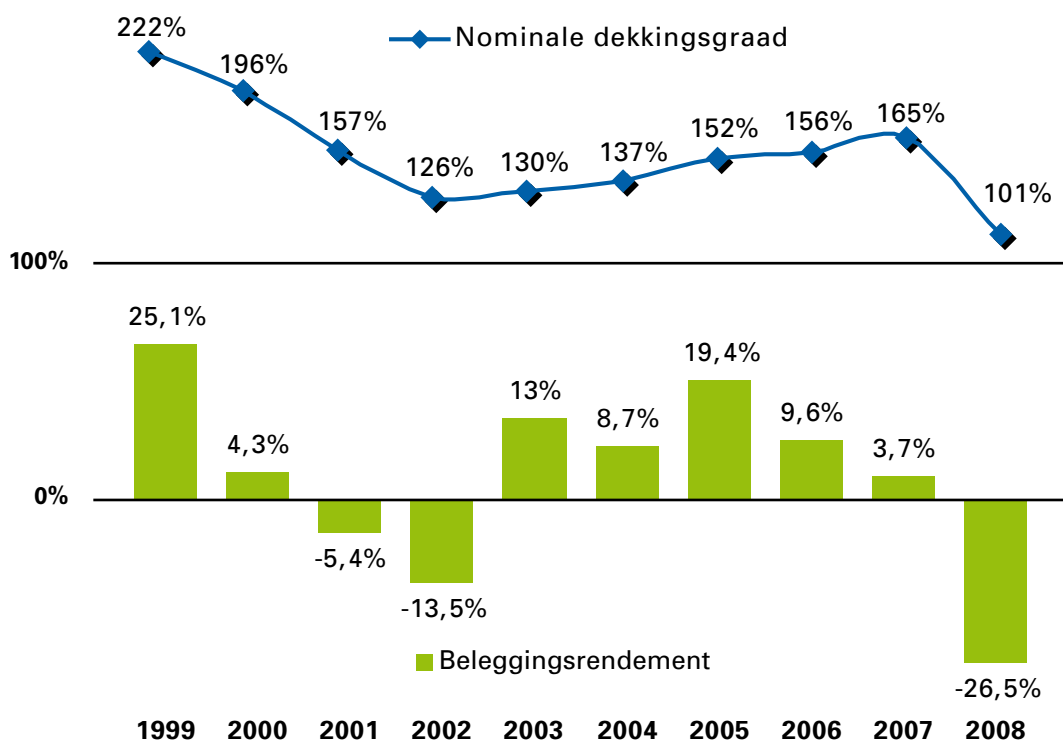
Op 31 december 2008 was onze *nominale* dekkingsgraad 101%. Voor ons indexatiebesluit kijken wij echter niet naar de nominale dekkingsgraad, maar naar de *reële* dekkingsgraad. De reële dekkingsgraad laat zien hoe Progress ervoor staat als wij ook rekening houden met toekomstige indexaties. Daarom is de reële dekkingsgraad altijd lager dan de nominale.

Onze reële dekkingsgraad was eind 2008 75%. Volgens de afspraken tussen Unilever Nederland en Progress - vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomst - indexeert Progress de pensioenen van de gepensioneerden niet als de reële dekkingsgraad lager dan 80% is. Daarom besloot het bestuur de ingegane pensioenen per 1 januari 2009 niet te verhogen.

De opgebouwde pensioenen van de Unilever-medewerkers werden per 1 januari 2009 grotendeels wél verhoogd. Dat heeft te maken met afspraken die Unilever Nederland en de vakorganisaties in 2006 gemaakt hebben.

Rendement en dekkingsgraad in 10 jaar

Pensioen is iets voor de lange termijn, net als beleggen. Beleggingsrendementen kunnen over een langere periode enorm schommelen. Het overzicht hieronder laat dat duidelijk zien. Ondanks alle schommelingen is ons gemiddelde rendement over de laatste 10 jaar positief: 2,7%. Het behaalde rendement heeft een directe invloed op de hoogte van het vermogen. En dus ook op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Daarom laten wij ook zien hoe onze dekkingsgraad zich tijdens de afgelopen 10 jaar ontwikkelde.

Interview met de Algemeen Directeur
van Progress

Loek Sibbing over de crisis en de gevolgen voor Progress

De wereldwijde financiële crisis heeft grote gevolgen voor de pensioenwereld, ook voor Progress. Daarom lieten wij onze Algemeen Directeur Loek Sibbing reageren op de huidige ontwikkelingen.

Wij hebben nu te maken met een bijzondere situatie; de meeste Nederlandse pensioenfondsen hebben een dekkingsgraad lager dan of rond de 100%. Wat kan Progress in zo'n situatie doen?

"Een pensioenfonds heeft een aantal mogelijkheden om de dekkingsgraad te verhogen. In het kort:

1. Afzien van indexatie;
2. De premie verhogen;
3. Korten op de pensioenen.

Verder komt het voor dat ter voorkoming van een verslechtering van de dekkingsgraad, een pensioenfonds het beleggingsbeleid wijzigt. In ons geval is dat onnodig en onverstandig. In 2007 zijn wij gestart met een nieuw financieel beleid, waarbij het beperken van risico's voorop stond. Zo hebben wij onze aandelenportefeuille teruggebracht van 60% naar ongeveer 50% - volgens de nieuwe strategische verdeling - en zijn de valutarisico's afgedekt.

Een premieverhoging kan dit jaar al aan de orde zijn. Volgens de afspraken die Unilever en Progress hebben gemaakt over de premie stort Unilever een extra bedrag aan premie als de reële dekkingsgraad gedurende een periode van een jaar regelmatig onder de 80% ligt. Vanaf november is onze reële dekkingsgraad lager dan 80%; eind 2008 was deze 75%."

En een korting op de pensioenen; de pensioenen zijn toch gegarandeerd?

"Inderdaad, Unilever garandeert de pensioenen. Het pensioen waar een gepensioneerde nu recht op heeft wordt dus

niet gekort. De garantie heeft alleen geen betrekking op de indexaties."

Dit jaar konden de gepensioneerden niet rekenen op een indexatie.

"Ja, heel vervelend en totaal onverwacht. Tot september 2008 hielden wij hier geen rekening mee; het was ook de eerste keer dat Progress de pensioenen niet kon verhogen. Wij hebben de gepensioneerden zo snel mogelijk hierover geïnformeerd.

Het jaar 2008 was een uitzonderlijk jaar. We hebben natuurlijk wel eens eerder negatieve beleggingsresultaten behaald (2001 en 2002, zie overzicht op pagina 3), maar toen waren wij nog prima in staat om te indexeren.

Als je naar onze beleggingsresultaten kijkt, was het afgelopen jaar natuurlijk een grote negatieve uitschieter. Maar daar staan ook jarenlange positieve rendementen tegenover, tot ruim 25% in 1999. Over de afgelopen 10 jaar was ons gemiddelde rendement positief (2,7%).

Op pagina 3 laten wij de ontwikkeling van het beleggingsrendement en de dekkingsgraad zien, beide over een periode van 10 jaar."

Op dit moment durft niemand een voorstelling te doen voor de komende jaren. Uiteraard heeft Progress in 2009 wel activiteiten op stapel staan. Welke zijn dat?

"Omdat onze nominale dekkingsgraad in november 2008 lager was dan 105%, hebben wij een herstelplan ingeleverd bij DNB. Daarin geven wij aan hoe wij

onze dekkingsgraad weer op het vereiste niveau verwachten te brengen. Wij krijgen hier 3 jaar de tijd voor. Volgens het door ons ingediende plan herstelt onze dekkingsgraad zich binnen 1 jaar naar het minimaal vereiste niveau. De gemaakte afspraken tussen Unilever en Progress over eventuele extra premiestortingen, is hierbij een belangrijk middel.

Of wij hierdoor het komende jaar al weer kunnen indexeren, durf ik niet te voorspellen. De hoogte van de dekkingsgraad is bepalend; die laten wij voortaan na ieder kwartaal op de website zien."

Er is ook nieuws te melden over de beleggingen, met name de portefeuille onroerend goed.

"Ja, eind oktober maakten wij bekend dat wij wilden stoppen met beleggen in direct vastgoed. Dat zijn woningen, winkels en kantoren die wij zelf verhuuren. Belangrijkste reden is dat Progress een relatief kleine speler is geworden in Nederland. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om de vastgoedportefeuille te verjongen, zodat het rendement onder druk komt te staan. Bovendien willen wij onze beleggingen meer (internationaal) spreiden, onder andere door meer te beleggen in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. Daarom is de onroerend goed portefeuille begin 2009 in de verkoop gegaan. Na de verkoop gaan wij een nieuwe portefeuille opbouwen."

Verslag over 2008

De kredietcrisis met instortende markten en dalende renten heeft ook zijn uitwerking niet gemist op het belegd vermogen en de pensioenverplichtingen van Progress. De verplichtingen worden gevormd door de pensioenrechten van de gepensioneerden en (oud-)medewerkers. Als de rente daalt, stijgen die verplichtingen. En als de koersen dalen, neemt het vermogen af. Een enorme daling van de dekkingsgraad van Progress was het gevolg.

Positief advies over Beleggingsbeleidsplan 2009

In het najaar van 2008 vroeg het bestuur de Deelnemersraad om advies over het Beleggingsbeleidsplan 2009. De trend van dalende koersen en stijgende renten was al gaande. Ondanks dat het plan uitging van een hoger risicoprofiel binnen de range van voorgestelde mixen, heeft de Deelnemersraad toch een positief advies uitgebracht over het Beleggingsbeleidsplan 2009. Een hoger risicoprofiel verhoogt de kans op een beter rendement en een beter rendement is vereist, om kans te maken op een toekenning van de indexatie van de aanspraken. Het lijkt onwaarschijnlijk, dat de Deelnemersraad positief had geadviseerd als de nominale pensioenrechten (dat zijn de pensioenbedragen zonder indexatie) niet gegarandeerd waren door Unilever.

Vragen over uitvoering van de garantieregeling

De garantie van Unilever is geregeld in de Uitvoeringsovereenkomst die Progress en Unilever zijn overeengekomen. De Uitvoeringsovereenkomst geeft aan Unilever de verplichting om bij bepaalde, te lage dekkingsgraden extra premie te storten in Progress. Daarmee garandeert Unilever de ingegane en toekomstig uit te keren pensioenen. Een korting op de pensioenen is hierdoor niet aan de orde. Aan de andere kant geeft de Uitvoeringsovereenkomst Unilever in bepaalde situaties recht op premiekorting en zelfs op terugstorting. Toen de Uitvoeringsovereenkomst in 2007 werd vastgesteld leek een extra premiestorting door Unilever ver weg. Nu echter de Unilever-garantie een thema is geworden, blijkt de uitleg van de hoogte en de timing van mogelijke Unilever-bijstortingen in de Uitvoeringsovereenkomst niet eenduidig.

De Deelnemersraad heeft om duidelijkheid gevraagd over de uitvoering van de garantieregeling. Wat de uitkomst hiervan ook is, Unilever garandeert de pensioenen zoals is vastgelegd in de Uitvoeringsovereenkomst.

De meeste pensioenfondsen missen overigens een garantie van de werkgever. Een verlaging van de pensioenen is op termijn dan niet uit te sluiten.

Herstelplan positief beoordeeld

Eind 2008 was de dekkingsgraad van Progress lager dan 105%. De toezichhouder, De Nederlandsche Bank (DNB), eist in dat geval een herstelplan. DNB geeft de uitgangspunten voor een dergelijk plan aan. DNB analyseert de ingediende herstelplannen van de verschillende fondsen en vergelijkt deze met elkaar. Vervolgens beoordeelt DNB of de herstelmaatregelen in het plan voldoende zijn.

Het Progress-herstelplan is gebaseerd op de Uitvoeringsovereenkomst en het Beleggingsbeleidsplan 2009, zij het dat aanpassingen zijn verricht op basis van de recente ontwikkelingen van de markten. Het herstelplan biedt uitzicht (geen zekerheid) op hervatting van de indexatie in 2010 voor de compensatie van de prijsstijgingen in 2009. Een belangrijke factor daarbij is de verwachte bijstorting van Unilever op grond van de Uitvoeringsovereenkomst.

De inhaalindexatie voor prijsstijgingen in 2008 - de niet-gegeven indexatie per 1 januari 2009 van 2,53% - laat nog op zich wachten. De Deelnemersraad heeft het herstelplan van een positief advies voorzien en er bij het bestuur op aangedrongen maximaal gebruik te maken van haar beleidsruimte om de ingegane pensioenen te indexeren.

AOW-leeftijd naar 67 jaar?

Dit jaar komt er duidelijkheid over de AOW. Het kabinet heeft besloten om de AOW-leeftijd in een reeks van jaren op te trekken naar 67 jaar, tenzij de Sociale Economische Raad (SER) met een goed alternatief komt. De FNV is mordicus tegen. Een verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd kan leiden tot een verhoging van de ingangleeftijd van aanvullende pensioenen. Dit is nadelig voor de actieven. Zij zouden dan langer moeten doorwerken. Het is echter een voordeel voor het pensioenfonds, omdat de verplichtingen zullen dalen. Ook de normale premie van Unilever zal in dat geval dalen. Hoe het ook afloopt met de AOW, de aanvullende pensioenregeling bij Progress kan pas gewijzigd worden als Unilever en vakorganisaties daar overeenstemming over hebben bereikt.

Rechtszaak: discussie over indexatie

Begin 2008 spande de Deelnemersraad een rechtszaak aan tegen de Raad van Bestuur van Progress. Dit ging over de wijze waarop de verhoging van de ingegane pensioenen in ons Pensioenreglement 2007 is vastgelegd. Bovendien vindt de Deelnemersraad dat de Uitvoeringsovereenkomst het bestuur te weinig beleidsruimte geeft.

De mondelinge behandeling van deze rechtszaak heeft in maart 2008 plaatsgevonden bij de Ondernemingskamer, een gerechtelijke instantie die dit soort pensioengeschillen behandelt. Op verzoek van de Ondernemingskamer hebben beide partijen in september aanvullende informatie opgestuurd. Wij wachten nog steeds op de uitspraak.

Beleggingen

Waarom beleggen wij in aandelen?

Dit is een vraag die nogal eens gesteld wordt aan pensioenfondsen, ook aan Progress. Zeker na het slechte rendement van aandelen in 2008. Wordt met aandelen niet teveel risico genomen en kunnen wij niet beter 'veiliger' beleggen?

Hoewel Progress de aandelenportefeuille de laatste paar jaar wat heeft afgebouwd, beleggen wij nog altijd ongeveer de helft van ons vermogen in aandelen. Daarbij spreiden wij de aandelen zo goed mogelijk over de verschillende regio's en sectoren.

Dat wij beleggen in aandelen heeft alles te maken met de pensioenverplichtingen die wij na moeten komen. Onze totale pensioenverplichting is gelijk aan

de huidige waarde van alle lopende en toekomstig uit te keren pensioenen. Bij de vaststelling van die waarde gaan wij er vanuit dat wij met ons vermogen een rendement maken dat gelijk is aan de marktrente; het laatste jaar schommelde die rond de 4%.

Daarnaast streven wij ernaar om de pensioenen ieder jaar te compenseren voor de inflatie. Bij elkaar genomen moet Progress dus gemiddeld een rendement

maken dat boven de 6% ligt. Met alleen risicomijdende beleggingen zoals staatsobligaties redden wij dat niet.

Omdat aandelen - historisch gezien - op langere termijn het hoogste rendement opleveren, beleggen wij een belangrijk deel van ons vermogen in aandelen. Zonder beleggingen in aandelen worden pensioenen uiteindelijk lager óf zelfs onbetaalbaar.

Communicatie

Verbeterde website

Behalve met DNB - die toezicht houdt op de financiële zaken bij de pensioenfondsen - hebben wij ook te maken met een andere toezichthouder, de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De AFM kijkt onder andere naar de communicatie van een pensioenfonds met zijn deelnemers en gepensioneerden. Ontvangt iedereen de juiste informatie? Is die informatie duidelijk, en op het juiste moment gegeven?

Mede daarom hebben wij een communicatiebeleid ontwikkeld. Onze pensioensprekuren, Progress Nieuws en dit Jaarbericht zijn goede voorbeelden van onze pensioencommunicatie.

In het vorige Jaarbericht vertelden wij al over het belang van goede pensioencom-

municatie en onze plannen voor 2008. Het afgelopen jaar vroegen wij ook nadrukkelijk om uw mening, via een uitgebreide enquête. Uit uw antwoorden bleek dat u tevreden bent over de communicatie van Progress. Wij ontvingen prima rapportcijfers voor onze informatievoorziening: 7,5 (medewerkers) en 7,9 (gepensioneerden). Daarnaast gaf u ons goede tips om onze communicatie verder te verbeteren.

De onlangs vernieuwde website is een direct gevolg van de enquête. Deze is een stuk gebruikersvriendelijker en uitnodigender dan de oude. Wij gaan via de website voortaan ook onze kwartaalcijfers laten zien. Zo kunt u het hele jaar op de hoogte blijven van de (financiële) ontwikkelingen bij Progress.

De nieuwe Progress-website

Verkiezingen: nieuw lid Raad van Bestuur

Door het vertrek van Bas Poldermans moesten wij in 2008 op zoek naar een nieuw lid voor de Raad van Bestuur. Alle gepensioneerden werden uitgenodigd zich kandidaat te stellen; bij meer dan één aanmelding zouden er verkiezingen volgen. Drie van hen reageerden; Ube Toolens won. Hij kreeg meer dan 60% van de ruim 4.000 uitgebrachte stemmen. Ube Toolens en Jan Zeeuw zijn nu de twee gepensioneerden in ons bestuur.

Contact

Redactie adres:
Stichting Pensioenfonds
Unilever Nederland "Progress"
Postbus 2071
3000 CB Rotterdam

PensioenInfolijn
(010) 217 4747

E-mail
Communicatie.Progress@
unilever.com

Website
www.unilever.nl/progress

Om de teksten prettig leesbaar te houden, is een aantal zaken vereenvoudigd. U kunt daarom geen rechten ontlenen aan deze publicatie.